

Marko Spahija, mag. iur.¹

PLAN UPRAVLJANJA POSTUPKOM – NOVI INSTITUT GRAĐANSKOG PROCESNOG PRAVA

Stručni rad / Professional paper

UDK / UDC: 347.91/.95(497.5)

DOI: 10.51650/ezrvs.17.1-2.5

Primljeno / Received: 18/04/2023

Prihvaćeno / Accepted: 02/05/2023

Plan upravljanja postupkom je novi institut građanskog procesnog prava koji je u parnični postupak uveden Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 80/2022, dalje ZID ZPP/22). Kao i većinom izmjena i dopuna iz navedenog zakona, zakonodavac je i ovim institutom imao namjeru ubrzati parnični postupak te osigurati koncentraciju postupka kao i održavanje procesne discipline kako na strani suda, tako i na strani parničnih stranaka. Ovaj rad bit će koncentriran na donošenje i sadržaj samog plana upravljanja postupkom, kao i potencijalne probleme vezane za donošenje i provođenje istog.

Ključne riječi: *plan upravljanja postupkom, prethodni postupak, parnični postupak, Zakon o parničnom postupku, instituti građanskog procesnog prava.*

1. Uvod

Dana 19. srpnja 2022. na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 80/2022, dalje ZID ZPP/22) kojim je uveden novi institut parničnog postupka – plan upravljanja postupkom. Plan upravljanja postupkom uređen je odredbom članka 292.a Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 58/93, 115/99, 88/1, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, dalje u tekstu ZPP), kojom je propisano da se plan upravljanja postupkom donosi na pripremnom ročištu te da treba sadržavati sažetak spornih činjeničnih i pravnih pitanja, dokazna sredstva za utvrđivanje spornih činjenica, rok za pribavljanje dokaznih sredstava koja je tek potrebno pribaviti, rok za podnošenje pisanih očitovanja stranaka na navode protivne stranke te nalaz i mišljenje vještaka te datum i vrijeme održavanja ročišta za glavnu raspravu, a ako se glavna rasprava treba održati na više ročišta u istom će se utvrditi datum i vrijeme održavanja svih sljedećih ročišta za glavnu raspravu vodeći računa o razumnom trajanju postupka. Obrazloženje zakonodavca za ovakvim uređenjem sadržaja plana upravljanja postupkom je bolja koncentracija i predvidivost postupka.²

¹ Općinski sud u Šibeniku, Stjepana Radića 81, 22000 Šibenik, Republika Hrvatska; e-mail: marko.spahija0401@gmail.com

² Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, e-Savjetovanja, esavjetovanja.gov.hr, na dan 29. kolovoza 2022., obrazloženje uz članak 41.

2. Donošenje plana upravljanja postupkom

Parnični postupak možemo podijeliti u dva dijela, a to su prethodni postupak i glavna rasprava. Uvođenjem instituta plana upravljanja postupkom, zakonodavac je predvidio da u prethodnom postupku sud u komunikaciji i dijalogu sa strankama odredi tijekom glavne rasprave, a sve sa ciljem ekonomičnosti postupka, razumnog trajanja kao i određene sigurnosti kod stranaka da mogu donekle predvidjeti kada bi postupak mogao biti okončan. Plan upravljanja postupkom spona je između prethodnog postupka i glavne rasprave i najvažniji je oblik lojalne suradnje u postupku. Stranke zajednički dogovaraju i planiraju koje će se radnje u daljnjem tijeku postupka poduzimati, tko će to činiti, na koji način, u kojim rokovima te eventualno na kojem mjestu.³

2.1. Kada se donosi plan upravljanja postupkom

Kada sud zaprimi tužbu započinju pripreme za glavnu raspravu. Pripreme obuhvaćaju prethodno ispitivanje tužbe, dostavu tužbe tuženiku na odgovor, održavanje pripremnog ročišta, zaključenje prethodnog postupka i zakazivanje glavne rasprave.⁴

Nakon što je sud prethodno ispitao tužbu u skladu sa Zakonom, te smatra da na temelju tužbe dalje može postupati, tužbu će dostaviti tuženiku radi podnošenja pisanog odgovora na tužbu, a iznimno može i odmah zakazati pripreмно ročište. Ukoliko je tužba dostavljena tuženiku na odgovor, nakon zaprimanja odgovora na tužbu ili proteka roka za podnošenje odgovora na tužbu sud će odrediti pripreмно ročište.⁵

Pripreмно ročište uvijek počinje izlaganjem tužbe, a nakon toga tuženik iznosi svoj odgovor na tužbu.⁶

Nadalje, na pripremnom ročištu sud može izvoditi i dokaze ako se radi o pitanjima koja se odnose na smetanje za daljnji tijek postupka, ako su se ta pitanja pojavila u odgovoru na tužbu ili na samom pripremnom ročištu. Primjerice, tuženik u svom odgovoru na tužbu istakne prigovor presuđene stvari, te u svrhu dokazivanja istog predloži pribavljanje i uvid u sudski spis kojim je po njegovom tumačenju predmet već riješen. U tom slučaju, sud bi mogao za pripreмно ročište pribaviti sudski spis koji je predložen od strane tuženika, da može utvrdi radi li se o već presuđenoj stvari, odnosno otkloni smetnje za daljnji tijek postupka.

Također, osim navedenog sud je dužan tijekom pripremnog postupka upoznati stranke s mogućnošću da spor riješe sudskom nagodbom ili u postupku mirenja te im obrazložiti te mogućnosti.⁷

Nakon što se na pripremnom ročištu iznesu sve odlučne činjenice, dopune nepotpuni navodi, dopune dokazna sredstva (ako je to još u tom stadiju postupka moguće, s obzirom

³ Brozović, J. (2022). Plan upravljanja postupkom, Novine u građanskom zakonodavstvu – 2022, Zbornik radova Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Pravosudne akademije, str. 10.

⁴ Članak 277. stavak 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćen tekst, 25/13, 98/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19, 80/22, 114/22 dalje ZPP)

⁵ Članak 284. ZPP-a

⁶ Članak 287. ZPP-a

⁷ Članak 288.a stavak 1. ZPP-a

da se u sporovima male vrijednosti na pripremnom ročištu nova dokazna sredstva mogu predlagati samo iznimno) te razmotre pravna pitanja, a sud odluči koje će dokaze izvesti, sud će rješenjem zaključiti prethodni postupak, te će izraditi plan upravljanja postupkom.

Dakle, plan upravljanja postupkom donosi se nakon što sud održi pripremno ročište. Plan upravljanja postupkom sud određuje rješenjem u pravilu na prvom ročištu u postupku. Prije donošenja rješenja o planu upravljanja postupkom sud će strankama omogućiti da se na ročištu o njemu izjasne, a ako koja od stranaka izostane s ročišta na kojem se raspravlja o planu upravljanja postupkom, sud može odrediti plan upravljanja postupkom bez prethodnog izjašnjavanja stranke koja je izostala s ročišta.⁸ Navedenu odredbu je korisno povezati s člankom 291. ZPP-a kojom su propisane posljedice izostanka stranaka s pripremnog ročišta.⁹ Dakle, ako su ispunjeni uvjeti za raspravljanje sa prisutnom stranom, odnosno nisu ispunjeni uvjeti za presumirano povlačenje tužbe, sud može plan upravljanja postupkom donijeti i bez očitovanja druge strane.

2.2. Slučajevi u kojima se ne donosi plan upravljanja postupkom

Kako je to već navedeno plan upravljanja postupkom uveden je novelom Zakona o parničnom postupkom iz 2022. godine. Prijelaznim i završnim odredbama ZID ZPP/22 propisano je da će postupci pokrenuti prije stupanja na snagu navedenih izmjena i dopuna (ZID ZPP/22 stupio na snagu 19. srpnja 2022.) dovršiti primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku koje su bile na snazi do stupanja navedenih izmjena. Slijedom navedenog, plan upravljanja postupkom sud je u obvezi donijeti u onim predmetima u kojima je tužba zaprimljena nakon stupanja na snagu navedenih izmjena, odnosno nakon 19. srpnja 2022.

Dakle, u postupcima započetima prije navedenog datuma, a u kojima prethodni postupak nije zaključen, sud nije dužan donijeti plan upravljanja postupkom.¹⁰

Osim navedenog, sud neće donijeti plan upravljanja postupkom i ako ocijeni da s obzirom na okolnost slučaja, na pripremnom ročištu može zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati i zaključiti glavnu raspravu.¹¹ Ovakva situacija je moguća, primjerice, u slučajevima kada su kao dokazna sredstva predložene isprave, a iste su već priložene tužbi, odnosno odgovoru na tužbu, pa sud temeljem tih dokaza donosi odluku.

Također, za napomenuti je kako je ZID ZPP/22 uveo novinu u odnosu na spor male vrijednosti, te je propisano da je postupak u sporovima male vrijednosti pisani postupak.¹²

⁸ Članak 292.b stavak 1. i 2. ZPP-a

⁹ Ako na pripremno ročište ne dođe tužitelj ili ne dođe tuženik, a nema uvjeta za donošenje presude zbog izostanka, sud će raspravljati s prisutnom strankom. Ako ocijeni da je to potrebno, sud može jednom odgoditi pripremno ročište. U rješenju o odgodi pripremnog ročišta sud će odmah zakazati novo pripremno ročište. Ako s pripremnog ročišta neopravdano izostanu obje stranke ili ako s ročišta neopravdano izostane tužitelj, a tuženik se ne upusti u raspravljanje, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

¹⁰ Brozović (2022, str. 12) smatra da nema prepreka da se plan donese i u predmetima u kojima još nije održano pripremno ročište, a pokrenuti su prije stupanja na snagu novog zakona, kao i u postupcima u kojim se nakon ukidanja prvostupanjske presude od strane žalbenog ili revizijskog suda predmet vraća na ponovno suđenje u stadij prethodnog postupka (čl. 377. st. 1. i 379. st. 1. ZPP-a), jer da je sadržaj plana upravljanja postupkom već i na temelju ranijeg zakona mogao biti sastavni dio zapisnika s pripremnog ročišta, a dužnost lojalne suradnje unesena u čl. 10. st. 1. ZPP-a u prethodnoj noveli implicira dužnost suda da strankama omogući izjašnjavanje o svim tim pitanjima.

¹¹ Članak 292.a stavak 2. ZPP-a

¹² Članak 461.a stavak 3. ZPP-a

Slijedom navedenog, proizlazi da ni u sporovima male vrijednosti nije potrebno donositi plan upravljanja postupkom, s obzirom na to da će se u istima ročište održati samo iznimno i to ako je to potrebno radi provođenja dokaznog postupka ili ako jedna od stranaka podnese obrazloženi prijedlog za provođenjem rasprave. Dakle, u sporovima male vrijednosti, plan upravljanja postupkom će se donositi samo iznimno, i to kada sud smatra da je potrebno provođenje dokaznog postupka, koje će se provoditi na više ročišta glavne rasprave ili ako stranke u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu to predlože.

Nadalje, plan upravljanja postupkom neće se donijeti ni u onim postupcima u kojima se ne primjenjuju odredbe o pripremnom ročištu, kao što je to slučaj u nekim obiteljskim postupcima.¹³ Odredbom članka 372. Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj 103/15, 98/19, 47/20, dalje u tekstu OZ) propisano je da se u postupcima u bračnim sporovima ne primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na odgovor na tužbu i pripremno ročište. Nadalje, odredbom članka 382. OZ-a propisano je da se ni u postupcima radi utvrđivanja ili osporavanja majčinstva ili očinstva ne primjenjuju odredbe posebnog zakona kojima se uređuje parnični postupak koje se odnose na odgovor na tužbu i pripremno ročište, dok je odredbom članka 411. OZ-a propisano da se ni u postupcima o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljem ne primjenjuju odredbe posebnog zakona kojima se uređuje parnični postupak koje se odnose na odgovor na tužbu i pripremno ročište. Iz navedenih odredbi Obiteljskog zakona, dade se zaključiti kako, a obzirom da se ne provodi pripremno ročište, pa ni prethodni postupka, tako se u gore navedenim obiteljskim predmetnima neće donositi ni plan upravljanja postupkom.

Po prirodi stvari planu upravljanja postupkom nema mjesta ni u situacijama kad uopće nije potrebno provesti glavnu raspravu, primjerice zato što je sud utvrdio da postoje razlozi za odbačaj tužbe (članak 282. i 288. stavak 2. ZPP-a), zato što su se već u prethodnom postupku ispunili uvjeti za donošenje meritorne odluke (članak 279. ZPP-a), zato što je tužitelj izričito ili konkludentno (uz tuženikov pristanak) povukao tužbu (članak 193. i 291. stavak 4. ZPP-a) ili zato što su već na pripremnom ročištu stranke odlučile sklopiti sudsku nagodbu (članak 321. ZPP-a).¹⁴

3. Sadržaj plana upravljanja postupkom

Plan upravljanja postupkom treba sadržavati sažetak spornih činjeničnih i pravnih pitanja, dokazna sredstva za utvrđivanje spornih činjenica, rok za pribavljanje dokaznih sredstava koja je tek potrebno pribaviti, rok za podnošenje pisanih očitovanja stranaka na navode protivne stranke te nalaz i mišljenje vještaka, te datum i vrijeme održavanja ročišta za glavnu raspravu, a ako se glavna rasprava treba održati na više ročišta, treba se utvrditi datum i vrijeme održavanja svih sljedećih ročišta za glavnu raspravu vodeći računa o razumnom trajanju postupka.¹⁵

¹³ Op. cit. (bilj. 3.), str. 11.

¹⁴ Ibid

¹⁵ Čanak 292.a stavak 4. i 5. ZPP-a

3.1. Sažetak spornih činjeničnih i pravnih pitanja

Na pripremnom ročištu sud je dužan postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način nastojati da se iznesu sve odlučne činjenice, pa se iz toga može zaključiti kako se na pripremnom ročištu treba odrediti koje činjenice u postupku su sporne, odnosno koje činjenice tuženik i sam priznaje (nesporne činjenice) pa tijekom glavne rasprave ne bi bilo potrebe za izvođenjem dokaza kojima bi se utvrđivale takve činjenice. Također, sud je i u obvezi (u mjeri u kojoj je to potrebno radi ostvarenja tog cilja) sa strankama razmotriti i pravna pitanja spora.

Dakle, prije donošenja plana upravljanja postupkom sud će na pripremnom ročištu sa strankama prvo raspraviti koje činjenice su sporne. Ovaj dio plana upravljanja postupkom je bitan iz razloga što se vezuje za daljnji sadržaj plana upravljanja postupkom odnosno dokaze koji će se izvesti radi utvrđenja spornih činjenica.

Osim spornih činjeničnih pitanja na pripremnom ročištu će se razmotriti i pravna pitanja spora. Do spornih pravnih pitanja spora može doći ako tuženik spori pravni temelj tužbe. Sud bi trebao metodama otvorenog pravosuđenja potaknuti stranke na iznošenje stava o pravnoj osnovi spora poželjno je da strankama priopći i svoje viđenje pravne osnove, ne bi li se tako izbjegle presude iznenađenja,¹⁶ međutim sud pri tome treba dodatno paziti da sugeriranjem pravne osnove ne bi pogodio nekoj od stranka u postupku.

Također, valja napomenuti kako je ZIDZPP/22 uveo i novinu da sud ne može svoju odluku utemeljiti na pravnoj osnovi koja je bitno različita od one o kojoj se u postupku raspravljalo i koju savjesna i brižljiva stranka nije mogla razumno predvidjeti.¹⁷

S obzirom na navedeno, ovaj dio plana upravljanja postupkom je s razlogom postavljen kao njegov prvi dio, jer je isti bitan kako za daljnje dijelove plana upravljanja postupkom, tako i za tijek cijele rasprave. Nadalje, ukoliko se ovaj dio plana upravljanja postupkom kvalitetno utvrdi, sudskim rješavateljima će prilikom izrade sudskih odluka biti uvelike olakšan posao jer će već imati definiran predmet spora u pravnom smislu, kao i sve sporne činjenice.

3.2. Dokazna sredstva za utvrđivanje spornih činjenica

Nakon što sud utvrdi koje su to sporne činjenice i na kojoj pravnoj osnovi se temelji tužbeni zahtjev, potrebno je odrediti koje dokaze, od onih koje su stranke predložile, je potrebno izvesti radi pravilnog i potpunog utvrđenja činjeničnog stanja.

U parničnom postupku činjenice se mogu dokazivati ispravama, vještačenjem, uviđajem, saslušanjem svjedoka i saslušanjem stranaka.

U ovom dijelu plana upravljanja postupkom potrebno je odrediti koje činjenice će se dokazivati kojim dokaznim sredstvom. Međutim, sud je vezan onim dokaznim sredstvima koje su same stranke predložile, s obzirom da je člankom 299. ZPP-a propisano da nove dokaze koje stranke iznesu tijekom glavne rasprave, a mogle su ih predložiti prije zaključenja prethodnog postupka, sud neće uzeti u obzir (uz iznimku kod sporova male vrijednosti gdje se dokazni prijedlozi u pravilu mogu podnositi samo u tužbi i odgovoru na tužbu).

¹⁶ Op. cit. (bilj. 3) str. 14.

¹⁷ Članak 5. stavak 4. ZPP-a

Dakle, na pripremnom ročištu za svaki dokazni prijedlog bi bilo korisno odrediti koja će se činjenica istim utvrđivati, da bi se moglo odrediti je li potrebno izvoditi određeni dokaz. Primjerice, stranke bi bile u obvezi točno navesti na koje okolnosti će se pojedini svjedoci saslušati kako bi sud mogao odrediti da li svjedok može dati svoj iskaz u odnosu na spornu činjenicu. U slučaju određivanja vještačenja, bilo bi potrebno odrediti i na koju okolnost će vještak dati svoj nalaz i mišljenje (odrediti zadatak vještaku), kao i koji će se vještak imenovati. Naravno, prilikom odabira vještaka mora se uzeti i u obzir je li stranka koja je predložila vještačenje, ujedno predložila i osobu vještaka, te se u tom slučaju mora omogućiti drugoj stranci da se izjasni o predloženom vještaku.¹⁸

Kod ovog dijela plana upravljanja postupkom Zakon ne spominje što u slučaju kada sud smatra da se neki dokaz ne bi trebao izvesti, odnosno kada sud smatra da bi trebalo odbiti izvođenje određenog dokaza. S tim u vezi potrebno je povezati odredbu članka 292. stavak 4. i 5. ZPP-a kojom se određuje da će predložene dokaze koje ne smatra važnim za odluku sud odbiti i u rješenju naznačiti razlog odbijanja. Protiv takvog rješenja kojim se odbija izvođenje dokaza nije dopuštena posebna žalba.

Smatramo da u ovom dijelu postupka nije korisno odbijati dokazne prijedloge koji se mogu odnositi na sporne činjenice, već samo one koje se nedvojbeno odnose na činjenice koje stranke ne spore. Navedeno iz razloga, što je teško predvidjeti razvoj samog postupka, a sud nije u daljnjem tijeku parnice vezan za svoje prijašnje rješenje o izvođenju dokaza¹⁹, pa ako sud smatra u tijeku glavne rasprave da je činjenično stanje pravilno i dovoljno utvrđeno i bez izvođenja pojedinih dokaza, iste može odbiti i u daljnjem tijeku postupka.

Dakle, pod ovom točkom plana upravljanja postupkom potrebno je odrediti koji će se dokazi izvesti i navesti koje sporne činjenice bi se trebale utvrđivati tim dokazima. Iako zakon ne propisuje, smatramo da bi u ovom dijelu plana upravljanja postupkom trebalo obuhvatiti i odbijanje dokaznih prijedloga koji se odnose na nesporne činjenice.

3.3. Rok za pribavljanje dokaznih sredstava koja je tek potrebno pribaviti

Slijedeći dio plana upravljanja postupkom usko je povezan sa prethodnom točkom. Nakon što sud odredi koje će sve dokaze izvesti s obzirom na sporne činjenice, a ako je neke od tih dokaza potrebno pribaviti (ne nalaze se fizički u spisu), potrebno je odrediti rok u kojem će se isti pribaviti.

Ako se isprava nalazi kod državnog tijela ili koje pravne ili fizičke osobe koja ima javna ovlaštenja, a sama stranka ne može postići da se isprava preda ili pokaže, sud će na prijedlog stranke pribaviti tu ispravu.²⁰ Dakle, ukoliko se u tužbi predloži primjerice pribava rješenja koje je donijelo neko upravno tijelo, sud će u ovom dijelu odrediti da će se u roku od npr. 30 dana pribaviti određeno rješenje. Međutim, kod ovog dijela plana upravljanja postupkom može doći do svojevrsnog odstupanja od samog plana upravljanja postupkom, jer sud ne može utjecati na druga javnopravna tijela da u roku dostave traženo.

¹⁸ Članak 251. ZPP-a

¹⁹ Članak 292. stavak 6. ZPP-a

²⁰ Članak 232. ZPP-a

Nadalje, ukoliko stranka predloži uvid u određeni sudski spis koji je potrebno pribaviti, u ovom dijelu plana upravljanja postupkom potrebno je odrediti u kojem roku će sud izvršiti uvid u spis.

Također, na ovu točku plana upravljanja postupkom potrebno je primijeniti odredbe članka 232. – 234. ZPP-a, te na pripremnom ročištu raspraviti sve potrebno kako bi se mogao odrediti rok za pribavu određenih isprava i drugih dokaza koje se nalaze kod trećih osoba.

Smatramo da bi u ovom dijelu postupka trebalo i raspraviti je li potrebno saslušati kojeg svjedoka zamolbenim putem kod drugog suda (stranke bi trebale dokazati okolnosti zbog kojih svjedoci ne bi mogli biti saslušani pred raspravnim sudom), a sve da bi se odredio rok u kojem će se zatražiti od drugog suda da se sasluša određeni svjedok.

Nadalje, ukoliko je sud odredio izvesti dokaz vještačenjem (u prethodnoj točki plana upravljanja postupkom), u ovom je dijelu potrebno odrediti u kojem roku je vještak dužan predati pisani nalaz i mišljenje, s obzirom da se u većini slučajeva vještaku upravo nalaže podnošenje pisanog nalaza i mišljenja.

Dakle, na pripremnom ročištu je potrebno prvenstveno utvrditi za koje dokaze je potreban rok za pribavljanje, te kada se to utvrdi i odrediti sam rok u kojem će se ti dokazi i prikupiti.

3.4. Rok za podnošenje pisanih očitovanja

Prije uvođenja plana upravljanja postupkom u parnični postupak stranke su obično podnosile pisana očitovanja kako na tijek postupka tako na izvedene dokaze. Tako bi se nerijetko ročišta glavne rasprave svela na razmjenu podneska i traženje od suda udjeljivanje rokova za očitovanje. Uvođenjem ovog dijela plana upravljanja postupkom zasigurno će se omogućiti koncentracija postupka na samim ročištima glavne rasprave, a ne kako je to do sada bilo, u podnescima. Ovdje je riječ o odredbama koje zajednički nastoje anticipirati potencijalno odugovlačenje koje može rezultirati iz nekontrolirane razmjene pisanih podnesaka.²¹

Sud već u prethodnom postupku, na temelju vlastitog iskustva, može predvidjeti kad će postojati potreba za pisanom razmjenom podnesaka. Očita potreba i primjer navedeni su u zakonskoj odredbi koja spominje očitovanje na pisani nalaz i mišljenje vještaka. Iako bi se vještačenje u pravilu trebalo provesti u usmenom obliku na ročištu, uvriježena je praksa da se strankama prvo dostavlja pisani nalaz i mišljenje na očitovanje, što i jest zakonsko ovlaštenje suda.²²

Također, za napomenuti je i da je odredbom članka 299.a stavak 1. ZPP-a je propisano da sud može nakon što zaprimi tužbu i odgovor na tužbu pozvati stranke da se pisano očituju na navode protivne stranke. Iz navedenog je razvidno da ovo očitovanje (podnesak) neće biti obuhvaćeno samim planom upravljanja postupkom jer u tom stadiju postupka, nakon zaprimanja odgovora na tužbu, plan upravljanja postupkom neće biti niti donesen. Ovo bi bilo u slučaju kada je potrebno na pripremnom ročištu odlučiti, primjerice o tuženikovu prigovoru presuđene stvari, koji je istaknut u odgovoru na tužbu, pa sud od tužitelja traži očitovanje o istom.

²¹ Op. cit. (bilj. 3), str. 12

²² Ibid

Nadalje, članak 299.a stavak 2. ZPP-a predviđa i pisana očitovanja koja nisu predviđena niti prethodnim odlomkom niti planom upravljanja postupkom. U tom slučaju stranka koja se želi dodatno pisano očitovati na navode protivne strane mora od suda zatražiti odobrenje za podnošenje takvog podneska. Sukladno istoj odredbi, sud će odobriti podnošenje takvog podneska samo u slučaju kada smatra da je to potrebno i da ne dovodi do odugovlačenja postupka, a prije odluke o dopuštanju podnošenja očitovanja, može zatražiti i očitovanje protivne strane.

Također, navedenom odredbom propisano je i da nije potrebno odobrenje suda za pisana očitovanja stranaka na nalaz i mišljenje vještaka, ali tu bi trebalo imati na umu da je planom upravljanja postupkom potrebno odrediti rok za podnošenje pisanih očitovanja na nalaz i mišljenje vještaka, stoga će već u planu upravljanja postupkom biti određen rok za podnošenje očitovanja na nalaz i mišljenje pa odobrenje iz ovog članka i nije potrebno.

Uostalom, takva pisana očitovanja stranaka moraju biti dostavljena sudu i protivnoj stranci najkasnije osam dana prije ročišta na kojem se trebaju raspraviti, a sud ih neće uzeti u obzir ako su protivna planu upravljanja postupkom ili su poslana sudu bez odobrenja, međutim sudu je dano ovlaštenje da i takve podneske može uzeti u obzir ako ih smatra svrsishodnim.²³

Zaključno, a vezano za ovaj dio plana upravljanja postupkom, valjalo bi naglasiti da rješavatelj²⁴ po vlastitom nahođenju i iskustvu određuje kada je potrebno podnošenje pisanih očitovanja u postupku. Smatramo da, zbog ekonomičnosti i koncentracije postupka, podnošenje pisanih podnesaka, osim očitovanja na nalaz i mišljenje, bi bilo potrebno svesti na najmanji mogući broj. Također, uvođenjem ovakvih odredbi, proizlazi i sama intencija zakonodavca da se eliminiraju nepozvani i nenajavljeni podnesci stranaka.²⁵

3.5. Ročišta za glavnu raspravu

Točka plana upravljanja postupkom koja je izazvala najviše nedoumica je upravo posljednja točka koju predviđa ZPP i to datum i vrijeme održavanja ročišta za glavnu raspravu. Članak 292.a stavak 5. ZPP-a propisuje da će sud u planu upravljanja postupkom utvrditi datum i vrijeme održavanja svih sljedećih ročišta za glavnu raspravu ako se glavna rasprava treba održati na više ročište, a prilikom utvrđivanja datuma i vremena održavanja sljedećih ročišta, sud mora voditi računa o razumnom trajanju postupka. Također, u vezi određivanja ročišta glavne rasprave treba dati mogućnost strankama da se o istom izjasne.

Zakazivanje svih ročišta prilikom pripremanja glavne rasprave predstavlja značajnu novinu jer se time s jedne strane potiče zakazivanje čim manjeg broja ročišta, drugim riječima koncentracija i ubrzanje postupka, a s druge strane pokušava povećati predvidljivost trajanja postupka u kojima spor nije moguće riješiti na jednom ročištu²⁶.

U praksi su najčešći slučajevi kada se glavna rasprava ne može održati na jednom ročištu, a sve zbog dokaza koji se trebaju izvesti, primjerice vještačenja ili saslušavanje više broja svjedoča. U vezi s tim sudski rješavatelji bi, sukladno odredbi članka 292.a stavak 5. ZPP-a trebali

²³ Članak 299. stavak 3., 4. i 5. ZPP-a

²⁴ Sudac, sudski savjetnik, viši sudski savjetnik, viši sudski savjetnik - specijalist

²⁵ Op. cit. (bilj. 2), obrazloženje uz članak 44.

²⁶ Op. cit. (bilj. 3), str. 13.

odrediti svako ročište, a po mogućnosti i radnju koja će se obaviti na svakom pojedinom ročištu. Naravno, strogo provođenje ovog dijela plana upravljanja postupkom je iznimno zahtjevno. Parnični postupci su „žive stvari“ u kojima je teško predvidjeti što se može dogoditi. Primjerice, ukoliko se odredi ročište glavne rasprave na kojem se treba saslušati svjedok, a isti taj svjedok obavijesti sud da je opravdano spriječen pristupiti na određeno ročište, utoliko dolazi do nepoštivanja prvenstvenog plana upravljanja postupkom, te bi trebalo izmijeniti prvobitni plan upravljanja postupkom. Također, nerijetko se u parničnim postupcima u kojima ima veći broj stranaka od kojih nisu sve zastupane po kvalificiranim punomoćnicima (odvjetnicima) nailazi na problem dostave poziva za ročište. Ukoliko poziv za ročište ne bi bio uredan, ne bi bile ispunjene procesne pretpostavke za održavanjem tog ročišta.

Dakle, smatramo da je ovaj dio plana upravljanja postupkom najviše podložan izmjenama, upravo zbog nepredvidivosti tijekom parničnog postupka, kao i zbog same organizacije pojedinog rješavatelja, koji bi trebao mjesecima, a nekad i godinama unaprijed organizirati održavanje ročišta. Također, treba imati na umu da sudski rješavatelji imaju veći broj predmeta u svojim referadama, stoga će ovakav način upravljanja predmetima, u najmanju ruku, biti izazovan.

4. Izmjene plana upravljanja postupkom

Odredbom članka 292.b stavak 3. ZPP-a propisano je da u daljnjem tijeku parnice sud može promijeniti plan upravljanja postupkom ako je strankama dao mogućnost da se o tome izjasne. Ako promjene plana ne utječu na rokove koje se odnose na radnje stranaka, sud plan može izmijeniti i bez prethodnog izjašnjenja stranaka.

Dakle, zakonodavac je omogućio i izmjenu plana tijekom samog postupka, međutim kod izmjene plana mora dati mogućnost strankama da se o tome izjasne, što je i logično, s obzirom da je sud u obvezi dati strankama da se izjasne i prilikom donošenja samog plana.

Kao što je u ranijem tekstu ovog rada već navedeno, nove činjenice i novi dokazi se u pravilu i ne bi mogli iznositi nakon zaključenja prethodnog postupka, odnosno nakon donošenja plana upravljanja postupkom. Iz navedenog proizlazi da prve dvije točke plana upravljanja postupkom će u rijetkim slučajevima biti podložni promjenama. Što se tiče rokova za pribavljanje dokaznih sredstava, moguće je da sud do određenog ročišta ne uspije pribaviti javne isprave ili određena očitovanja od drugih pravnih ili fizičkih osoba, pa bi se u tom pogledu mogao promijeniti plan upravljanja postupkom, ali taj dio plana bi sud mogao izmijeniti i bez izjašnjenja stranaka s obzirom da to ne bi utjecalo na rokove koji se odnose na radnje stranaka.

Nadalje, što se tiče rokova za podnošenje pisanih očitovanja stranaka, smatramo da ni ovaj dio plana upravljanja postupkom ne bi bio podložan većim promjenama tijekom postupka, s obzirom da strankama uvijek ostaje mogućnost usmenog očitovanja pred sudom i to na ročištima. Uostalom stranke imaju i mogućnost postavljanja zahtjeva za odobrenjem pisanih očitovanja tijekom postupka (članak 299.a ZPP-a).

Onaj dio plana upravljanja postupkom, za kojeg smo mišljenja da je najpodložniji promjenama su upravo datum i vrijeme održavanja ročišta za glavnu raspravu. Nije samo problem sudskim rješavateljima organizirati svoje vrijeme mjesecima unaprijed, već je i samim

strankama i punomoćnicima zahtjevno organizirati mogućnost prisustva na svim budućim ročištima. Također, prilikom određivanja datuma i vremena ročišta sud mora imati na umu i rokove na koje ga zakon obvezuje, primjerice ročište objave odluke mora se održati najkasnije 45 dana od dana zaključenja glavne rasprave, a koje ročište se također mora predvidjeti u samom planu upravljanja postupkom. Prilikom izmjene datuma i vremena održavanja ročišta, sud bi trebao dati strankama mogućnost da se o tome izjasne, međutim, smatramo da ovo ne znači da stranke moraju pristati, ili dati suglasnost za izmjenu, već im sud treba omogućiti da iskažu svoje mišljenje, koje onda sud može, ali i ne mora uzeti u obzir.

Samo rješenje o planu upravljanja postupkom po svojoj je naravi rješenje o upravljanju postupkom.²⁷ S obzirom na navedeno, potrebno je napomenuti da sud nije vezan za svoje rješenje koje se odnosi na rukovođenje raspravom²⁸, te da nije niti vezan za svoje rješenje o izvođenju dokaza²⁹. S obzirom na navedeno, jasno je da sud ipak može promijeniti i plan upravljanja postupkom, samo što za razliku od dosadašnjeg postupanja suda, treba dopustiti strankama da se o tome izjasne. Također, za napomenuti je da bi i samo rješenje o izmjeni plana upravljanja postupkom bilo rješenje koje se odnosi na rukovođenje raspravom, a na koje rješenje nije dopuštena posebna žalba.³⁰

5. Zaključak

Plan upravljanja postupkom je novi institut u građanskom procesnom pravu kojim se postiže izvjesnost postupka. Samim uvođenjem navedenog instituta u parnični postupak ZID ZPP/22-om koji je na snazi od 19. srpnja 2022., a s obzirom da se isti donosi u pravilu na prvom (pripremnom) ročištu prilikom zaključenja prethodnog postupka, prethodni postupak je postao najvažniji dio postupka u postupovnom smislu.

Do sada se nije tolika važnost pridavala pripremnom ročištu, međutim, od uvođenja plana upravljanja postupkom na pripremnom ročištu stranke će morati znati odrediti sve ono što je potrebno za daljnji tijek postupka, kako dokazne prijedloge, tako i imena svjedoka, pa i imena vještaka. Sud će morati odmah na početku postupka odrediti što je predmet postupka, koji je pravni temelj tužbenog zahtjeva, kao i koje su činjenice sporne i koje se to dokazi odnose na sporne činjenice. Navedeno će uvelike olakšati kasniju izradu pisane odluke, međutim zasigurno će sudski rješavatelji morati dosta vremena odvojiti na proučavanje pojedinih predmeta prije zakazivanja prvog (pripremnog) ročišta.

Također, u praksi bi se mogli pojaviti problemi vezano za odbijanje dokaznih prijedloga, s obzirom da člankom 292.a stavkom 4. ZPP-a nije propisano ništa vezano za odbijanje dokaznih prijedloga, pa je sudu omogućeno da iste odbiju tek u kasnijem dijelu postupka, s obzirom da sud nije vezan za svoje ranije rješenje o izvođenju dokaza.

Isto tako, određivanje svih ročišta glavne rasprave odmah na početku postupka je izrazito izazovno, a vrijeme će pokazati kako će se taj dio plana upravljanja postupkom primjenjivati u praksi.

²⁷ Op. cit. (bilj. 3), str. 9.

²⁸ Članak 311. stavak 4. ZPP-a

²⁹ Članak 292. stavak 6. ZPP-a

³⁰ Članak 311. stavak 5. ZPP-a

Zaključno, nedvojbeno je da će plan upravljanja postupkom doprinijeti brzini rješavanja i koncentraciji postupka. Ograničavanje podnošenja očitovanja (podnesaka) bez da su isti predviđeni planom upravljanja postupkom ili bez odobrenja suda povećat će procesnu disciplinu, te će se izbjeći nepotrebni troškovi koje bi stranke imale za sastavljanje podnesaka. Međutim, kao i svaki novi institut koji je do sada uveden, zasigurno će se dorađivati tijekom godina kako to bude zahtijevala praksa.

LITERATURA

1. Brozović, J. (2022). Plan upravljanja postupkom, Novine u građanskom zakonodavstvu – 2022, Zbornik radova Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Pravosudne akademije, str. 9-19.
2. Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, e-Savjetovanja, esavjetovanja.gov.hr, na dan 29. kolovoza 2022.,
3. Zakon o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22)
4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 80/2022)

Summary

PROCEDURE MANAGEMENT PLAN – NEW INSTITUTE OF CIVIL PROCEDURE LAW

The procedure management plan is a new institute of civil procedural law that was included into civil procedure by the Law on Amendments to the Civil Procedure Act ("Official Gazette" No. 80/2022, hereinafter ZID ZPP/22). As with most of the amendments from the above-mentioned law, the legislator had the intention of speeding up the litigation process and ensuring the concentration of the process as well as the maintenance of procedural discipline both on the side of the court and on the side of the litigants. This work is focused on the making plan and content of the process management plan itself, as well as potential problems related to the making plan and implementation of the plan itself. The procedure management plan should contain a summary of disputed facts and legal issues, evidence for determining disputed facts, a deadline for obtaining evidence that still needs to be obtained, a deadline for submitting written statements of the parties to the allegations of the opposing party and the expert's witness findings and opinion, as well as the date and time of holding the main hearing, and if the main hearing is to be held at several hearings, the date and time of holding all subsequent hearings for the main hearing.

Keywords: *procedure management plan, preliminary procedure, civil procedure law, civil procedure, institute of civil procedure law.*

